Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 66. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 7-го КВІТНЯ 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ—FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 7, 1955. No. 66. VOL. LXII.

ТІЛЬКИ КОМУНІСТИ МОЖУТЬ ПОЧАТИ ВІЙНУ ЗА ФОРМОЗУ

Вашингтон. — Державний секретар Джан Фостер Доллес заявив на пресовій конференції, що, якщо вибухне війна за Формозу, то її можуть почати тільки китайські комуністи. ЗДА, казав Доллес, ясно заявили, що вони бажають перемир'я і миру в районі Формози, але китайські комуністи не керуються тією пропаґандою за миром, яку вони самі ведуть. Журналісти запитували Доллеса, які є вигляди на мир або війну в районі Формози, на що державний секретар відповів так: „Щоб я міг відповісти на ваш запит, то мусів би знати думки тих людей, з якими я не стрічався, це значить думки комуністичних провідників із Пейпінгу." Журналісти хотіли знати, чи ЗДА боронитимуть групи островів Матсу і Квімой, коли б комуністи їх заатакували. Доллес повторив знану вже заяву, що ЗДА зобов'язані договором із Формозою обороняти тільки Формозу і Пескадорські острови. Журналісти вказували на те, що мораль національних китайських військ могла б понизитися, коли б вони самі мусіли обороняти Матсу і Квімой. Та державний секретар заявив, що ЗДА тільки тоді обороняли б прибережні острови, коли б виявилося, що комуністичний напад на Матсу і Квімой є початком великої атаки на Формозу і Пескадори, як про це вже давніше говорив президент Айзенгавер, який має повновласті Сенату вирішувати справу оборони прибережних островів.

Сенатори проти зменшення числа морської піхоти

Вашингтон. — На Сенатській Підкомісії військових видатків два демократичні сенатори А. Вілліс Робертсон і Джан Стенніс протестували проти пляну уряду зменшити Корпус морської піхоти на 27,000 вояків. Вони заявили, що це нерозумно зменшувати число вояків з того роду зброї, яких перших кликали б до військової служби, коли б вибухла війна за Формозу. Секретар фльоти Чарлз С. Томас заявив, що ситуація на Далекому Сході зовсім не поправилася, але, на його думку, вона цілком не гірша від осени минулого року, коли департамент оборони заплянував зменшити наземні збройні сили ЗДА. А втім, казав секретар фльоти, Морська піхота все ще матиме цілі дивізії — готові на всякий випадок. Морська піхота, заявив Томас, така нечисленна збройна сила, що зменшення числа її вояків зовсім не матиме впливу на стан збройних сил цієї країни, а ЗДА мають досить війська й зброї, щоб оборонити Формозу.

МекЛавд вірить в здійснення нового іміґраційного закону

Вашингтон. — Адміністратор іміґраційного закону Р. В. Скот МекЛавд зізнавав на Підкомісії Видатків в Палаті Репрезентантів в справі здійснювання нового іміґраційного закону і заявив, що, на його думку, проґраму президента Айзенгавера про допущення до цієї країни 214,000 нових іміґрантів можна буде здійснити до кінця найближчого року. В Конґресі часто критикували цей закон, бо хоч він ухвалений ще в 1953 році, то досі тільки незначна частина могла прибути до цієї країни. Важність цього закону кінчається з днем 31 грудня 1956 року, а досі до ЗДА змогли прибути тільки кільканадцять тисяч нових іміґрантів. МекЛавд вірить, що всі 214,000 нових іміґрантів зможуть прибути в визначеному реченці, якщо тільки адміністрація дістане потрібні на це гроші. Адміністрація просить Конґрес призначити для цієї 16 мільйонів долярів на продовжування своєї праці.

ЗДА хочуть продавати Совєтам харчі в заміну за стратегічні матеріяли

Вашингтон. — Секретар рільництва Езра Тефт Бенсон заявив на пресовій конференції, що ЗДА хочуть продавати надвишку своїх харчів Совєтам і їхнім сателітам в заміну за стратегічні матеріяли, але в цій справі уряд ЗДА веде переговори з іншими вільними країнами. Бенсон сказав, що американський уряд хоче керуватися в цій справі засадою давніх „янкі", які казали, що „можна торгувати з кожним, з кожною країною і завжди, якщо ми маємо надвишку, яку треба продати, і якщо ця торгівля вийде нам на користь". — Але департамент справедливости звертає увагу на те, що, згідно з існуючим законом, не можна продавати урядової надвишки харчів країнам, що поза залізною заслоною. Але закон про контролю експорту дає можливості урядові торгувати з Совєтами за долярову готівку, і цю справу міг би позитивно вирішити сам президент Айзенгавер.

В АМЕРИЦІ

● **В найближчий понеділок,** 11 квітня, президент Айзенгавер буде присутній на двох імпрезах: він буде придивлятися, як тисячі вашинґтонських дітей котитимуть крашанки на майдані перед Білим Домом, а також започаткує гру в бейзбол між вашинґтонською та балтіморською дружинами. Президент кине першого м'яча лівою рукою, бо праве рам'я його болить.

● **Суд в Ель Пасо, Тексас,** погодився звільнити з тюрми за кавцією 10,000 долярів Гарві Матусова, якого засуджено на три роки ув'язнення за кривоприсягу. Він зізнавав проти комуністів, а пізніше, також під присягою, заявив, що його попередні зізнаня були фальшиві. Матусова звільнено на час, поки не буде вирішена його апеляція.

● **Від 1 січня** цього року в Ню Йорку було 7,376 нещасливих автових випадків, в яких згинула 131 особа, а всіх поранених осіб було 9,701. В порівнянні з минулим роком число автових випадків зросло на 229, число вбитих зменшилося на 23, а число поранених збільшилося на 420 осіб.

● **Арґентинський уряд** відкликав з Ватикану свого амбасадора Карльоса Марію Оліву Велеза для консультації з міністром закордонних справ. Цей крок уважають за дальше загострення відносин між урядом і Католицькою Церквою. Одночасно кардинал з Буенос Айресу Луїс Копело конферував із президентом Пероном та з двома його міністрами.

● **Населення Ню Йорку** 1-го січня 1955 року становило 8,050,000 осіб, тобто зросло в порівнянні з 1950 роком, коли був перепис населення, тільки на 160,000 осіб. Біле населення — без порторіканців — зменшилося на 165,000, а кольорове зросло на 84,000. Найбільший зріст виказують порторіканці.

● **4-го квітня** шляхи стейтів Нової Англії покрив сніг верствою 24 інчі завгрубшки. Це було несподіванкою навіть для деяких метеорологів, бо один із них прибув на конференцію до Гартфорду без плаща.

КОНЦЕРТОМ І ОРГАНІЗАЦІЙНИМИ ЗОБОВ'ЯЗАННЯМИ ВІДЗНАЧЕНО ЮВІЛЕЙ У.Н.С. В ТОРОНТІ

УКРАЇНСЬКІ ПЛАСТУНИ В КАНАДІ СТВОРИЛИ ОКРЕМИЙ ВІДДІЛ У.Н.С.

Торонто, Канада. — Величавим концертом, створенням окремого пластового відділу та зобов'язанням здобути 250 нових членів відзначено в Торонті 60-літній ювілей Українського Народного Союзу минулої суботи і неділі. Ювілейні святкування почались в суботу, 2-го квітня, спеціяльними нарадами представників місцевих відділів УНС, що відбулися в домі б. головного радного і голови 432-го Відділу УНС, д-ра Василенка та в приявності головного предсідника УНС п. Дмитра Галичина. На нарадах обговорено головно місцеві організаційні та громадські справи. Наступного дня, в неділю пополудні, відбулися наради представників Відділів округи, на яких було заступлених 16 Відділів. Нарадами, на яких теж був приявний голова УНС п. Д. Галичин, проводив б. головний контролер УНС, п. Вол. Гірняк, теперішній організатор УНС, а секретарював теперішній секретар 432-го Відділу п. Б. Зорич. Головною темою теж і цих нарад були організаційні проблеми, а представники поодиноких Відділів, уважно перевіривши та розглянувши організаційні можливості в терені перебрали на себе врочисте зобов'язання здобути в найближчому часі 250 нових членів, зокрема зобов'язались: Відділ 49 зорганізувати 5 членів, відд. 341 — 25 членів, відд. 418 — 5, відд. 427 — 12 членів, відд. 432 — 100 членів, відд. 451 — 10 членів, відд. 436 — 25 членів, відд. 456 — 10 членів, відд. 458 — 10 членів, відд. 461 — 8 членів, відд. 464 — 10 членів, відд. 466 — 5 членів, відд. 468 — 5 членів, відд. 469 — 10 членів, відд. 478 — 5 членів і відділ 480 — 11 членів.

Головною частиною ювілейних святкувань був Ювілейний Концерт, що відбувся в неділю, 3-го квітня, ввечорі в залі Українського Національного Дому та який був одною з кращих імпрез у цьому великому українському скупченні. На програму концерту склались: вступне слово п. Вол. Гірняка, виступ мішаного хору під диригентурою пані проф. Г. Голинської, деклямація Іляріона Мельник, солістів тенора Якова Самотілки при фортепіяновому акомпаніяменті пані Наталії Несторовської та промова головного предсідника УНС, п. Д. Галичина. У другій частині програми окрему увагу звертала незвичайна і прекрасна своїм змістом та виконанням збірна деклямація вірша „З приводу 60-ліття", який спеціяльно на цю нагоду приготовив відомий наш поет і виховник проф. Роман Завадович та який віддеклямували діти Рідної Школи УНО, під проводом своєї учительки, пані Зорич. Дальше виступали: соліст-тенор Василь Тисяк, якому акомпаніювала пані Несторовська, соліст-баритон Григорій Ярошевич, при акомпаніяменті пані Ярошевич та мішаний хар катерди Св. Володимира під диригентурою п. Юрія Головка. Кінцеве слово виголосив д-р І. Василенко, а концерт закінчено відспіванням українського національного гимну.

В рямках тих ювілейних обходів відбулись у понеділок, 4-го квітня, ввечорі, окремі наради Крайової Пластової Старшини з її головою та головною булавною пластунок панею Цьопою Паліїв на чолі, і з участю голови УНС п. Д. Галичина. В результаті тих незвичайно корисних нарад, під час яких представники Пласту підкреслювали спорідненість виховних ідей та цілей УНС і Пласту, створено окремий Пластовий Відділ УНС у Канаді, подібно, як він вже існує у ЗДА. Нарадами проводив інж. Омелян Тарнавський, голова Пластової Станиці в Торонті, а секретарював п. Копач.

На закінчення свого побуту в Торонті, голова УНС п. Д. Галичин у вівторок рано, 5-го квітня, відвідав редакції місцевих тижневиків „Наша Мета" і „Гомін України", обмінюючись з ними думками та інформаціями на актуальні теми.

ПИТСБУРҐ УРОЧИСТО ПРИЙМАВ ПРЕЗ. Д-РА СТ. ВИТВИЦЬКОГО

Питсбурґ. — В п'ятницю, суботу й неділю 25-27 березня ц. р., президент УНРеспубліки в екзилі, д-р Степан Витвицький, перебував у Питсбурґу в Пенсилвенії, де урочисто приймали його не тільки представники українського громадянства в цьому місті і західній частині одного з найбільших стейтів ЗДА, але й американські державні та політичні діячі. У суботу відбулась пресова конференція для представників місцевої американської преси. Обидва американські щоденники в Питсбурґу, „Питсбурґ Пресс" і „Питсбурґ Сан-Телеграф", вмістили довші статті-замітки, поруч із світлинами д-ра Ст. Витвицького, з інфирмаціями про український національний визвольний рух. У неділю пополудні почот авт переїхав з-під Вільям Пенн-Готелю до будинку Меморісл Голл у почесному супроводі поліції на мотоциклях. В автах їхали за през. С. Витвицьким суддя стейтового Найвищого Суду М. Мусманно, конґресмен Джім Фултон і інші чільніші громадяни Питсбурґу. Морозяна погода з майже гураґанним вітром перешкодила плянованій зустрічі надворі, перед будинком. Проте, багато українських громадян прибули навіть з далеких околиць. У залі зібрались коло 600 осіб. Духовні й світські представники українського громадянства вітали Гостя, а злучені хори відспівали низку пісень, м. ін. „Живи, Україно" Стеценка та „Далека Ти, а близька нам" М. Гайворонського. Відчитано спеціяльного листа від губернатора стейту Пенсилвенія, Джорджа Лідера, в якому губернатор вітав д-ра С. Витвицького на терені стейту, згадував про велику кількість українців, які знайшли у Пенсилвенії нове місце свого осідку та добробут і наприкінці висловив віру, що український нарід, поруч з іншими східньо-европейськими народами, небаром позбудеться безжалісної чужинецької тиранії і здобуде свою державну незалежність. Сенатор Едвард Мартін у своєму листі на адресу інж. Михайла Комічака, голови західньо-пенсилвенської філії Українського Конґресового Комітету, який був одним з головних організаторів прийняття, пересилав свій привіт і найкращі бажання д-рові С. Витвицькому, титулуючи його президентом Української Народної Республіки в екзилі і таврукочи „російські комуністичні орди", які знищили УНР. Сен. Е. Мартін висловив „свої найтепліші слова підбадьорення і надії всім американцям українського роду й Українській Народній Республіці" та залучив свої молитви, щоб український нарід знову зазнав благ державницької волі, на яку цілком заслужив.

Персонально вітали д-ра С. Витвицького мейор міста Питсбурґу Л. Л. Лоренс, висловившись у суперлятивах про українців, і член комісії для закордонних зв'язків, конґресмен Фултон. Цей останній запевнив присутніх, що американський уряд і Конґрес вже добре пізнали суть російсько-комуністичного режиму і не дадуть заколисати себе ніякими солодкими словами про „співіснування". Найдовшу і найпалкішу промову від американського світу виголосив суддя Найвищого Суду в стейті Пенсилвенія, колишній суддя в Нюрнберзькому процесі, Майкел Мусманно. Його промова була гострим актом обвинувачення проти комунізму й Москви та прославлюванням героїзму України в її боротьбі за волю. Промовець закликав д-ра С. Витвицького і всіх українців освідомлювати американський світ про справжнє обличчя комунізму, бо в Америці, мовляв, усе ще є багато таких, які недоцінюють цієї смертельної для себе і всього вільного світу загрози. Усім промовцям відповідав през. С. Витвицький довшою промовою. Його зустріч з громадянством Питсбурщини закінчило відспівання кількох пісень хорами з різних місцевостей Питсбурщини.

Ввечорі того самого дня відбувся в Кенмавр Готелі бенкет, на якому також виголошено кілька тостів із кінцевою промовою д-ра С. Витвицького. Окремо появилось його інтерв'ю в „Народному Слові".

ЧЕРЧИЛ ПЕРЕЙШОВ У СТАН СПОЧИНКУ; ІДЕН НАЙМЕНОВАНИЙ НОВИМ ПРЕМ'ЄРОМ БРИТАНІЇ

Резиґнація Черчила закінчує його епоху історії; великий відгомін у світі; несподіванка в Англії

Сер Винстон Черчил, дотеперішній прем'єр Великої Британії із своїм найближчим співробітником і наслідником, секретарем закордонних справ сером Антоні Іденом.

Лондон. — Англійський прем'єр Винстон Черчил зголосив свою димісію. Він зробив це у вівторок 5-го ц. м. на авдієнції в королеви Єлисавети II, якій традиційно кожного вівтірка складав звідомлення про державні справи. Водночас Черчил запропонував королевій призначити його наступником міністра закордонних справ Антоні Ідена. Про резиґнацію Черчила появився короткий офіційний комунікат з королівської канцелярії, буквально в одному реченні. Королева запропонувала Черчилеві титул князя, але він відмовився, не хотячи залишати палати громад (нижчої палати англійського парляменту) й переходити до палати лордів. Часописи зазначують, що однаково 27-річна королева, як 80-річний прем'єр знали про взаємні інтенції — він, що дістане пропозицію стати князем, і вона що він відмовиться — але, вірні традиції і куртуазійним формам, перевели ту церемоніяльну виміну слів. Негайно після повороту з королівського палацу відбулося засідання англійської ради міністрів, востаннє під головуванням Черчила. Після того відбулась спільна фотографія і Черчил стиском руки попрощався з усіми міністрами. Він переночував ще в офіційному своєму помешканні на Давнінґ Стріт в Лондоні, звідкіль на другий день мав вернутися до свого підміського дому, а знову через день має виїхати на довший відпочинок на Сицилію.

Єдиною причиною відходу Черчила є його вік, скінчений 80-ий рік життя. Він брав поверх 50 років активну участь в публічному житті, 18 разів кандидував до парляменту, з того 13 разів вибирали його, а вісім разів програв, — займав різні міністерські становища в різних урядах, а прем'єром був із перервами 8 років, 7 місяців і 25 днів. Він мав найвищі відзначення включно з орденом „Підв'язки" і міг був стати тепер, як і вже у 1945 році, (після переможної останньої війни), одним із 26 англійських князів („дюк"), поруч із 5 князями королівського роду. Переставши бути прем'єром, Черчил залишається надалі членом англійського парляменту. Проте назагал вважається, що з учорашнім днем закінчилася „ера Черчила". Тому в усьому міжнародному світі та подія, хоч і віддавна вже сподівалися її, викликала голосний відгук. Французький президент Рене Коті і прем'єр Едґар Фор вислали телеграми з привітом Черчилеві. Західньо - німецький канцлер Аденауер висловився з найбільшим признанням про Черчила, як державного діяча, що допоміг у післявоєнній відбудові Німеччини, канадійський прем'єр Лорент склав у парляменті в Оттаві заяву признання Черчилеві, головний командант збройних сил НАТО ген. Ґрунтер висловив надію, що Черчил зможе ще довгі роки служити світові своїми мудрими порадами. Всі часописи повні подробиць про Винстона Черчила і його наступника Антоні Ідена.

АНТОНІ ІДЕН СТАВ НАСТУПНИКОМ ЧЕРЧИЛА

Лондон. — Антоні Іден, дотеперішній англійський міністер закордонних справ, — став наступником Черчила на становищі прем'єра. Тому, що зі зміною головства в англійському уряді всі члени уряду автоматично склали до диспозиції новому прем'єрові свої становища, в уряді наступлять зміни, але назагал — передбачує преса — вони не будуть великі й основні. Іден мабуть збереже за собою керівництво закордон. справами, хоч Мек Мілляи має найбільші шанси стати міністром закордонних справ. Залишення консервативного уряду у майже незмінному складі стоїть у зв'язку з недалекими англійськими виборами. Визначення їх докладного терміну залежить виключно від нового прем'єра, Антоні Ідена, але назагал уважається, що парляментарні вибори в Англії відбудуться вже 26 травня ц. р. Хоч каденція англійського парляменту кінчається щойно в наступному році, проте вибори приспішені, згідно з англійською традицією, власне з уваги на зміну уряду. Для консервативної партії, яка стоїть при владі, теперішній час корисний для виборів з уваги на внутрішнє розладдя серед членів Партії Праці і на безсумнівно добру для консерватистів публічну опінію наслідком поважного зросту загального добробуту в країні. Новий прем'єр має 57 років і є колишнім старшиною та досвідченим державним мужем. Його дружина має 35 років і є братаницею Черчила та колишньою секретаркою Ідена. Це буде — пишуть часописи, — наймолодша в історії Англії дружина прем'єра.

Захід проти двобічного договору Австрії з Совєтами

Вашингтон. — Три західні великодержави, ЗДА, Англія і Франція, остерегли Австрію, щоб вона не заключувала двобічного договору з Совєтами, без участи інших західніх великодержав, які також заінтересовані в розв'язці австрійської проблеми. В заяві трьох західніх держав говориться про те, що якщо СССР „обіцяє відновити волю і незалежність Австрії, то про це повинні дискутувати всі чотири амбасадори в Відні з представником австрійського уряду". Цю заяву проголошено одночасно в Вашинґтоні, Лондоні і Парижі, і вона не заадресована безпосередньо ані до Відня ані до Москви, тільки висловлює думку урядів західніх держав в справі переговорів, які мали б початися вже найближчого тижня в Москві між представниками Австрії і СССР. Австрійський канцлер Юліюс Раб має в понеділок, 11 квітня, відлетіти до Москви з австрійською делеґацією, де має обговорювати нові можливості заключення мирового договору. Осторога західніх держав має на цілі не допустити до прийняття таких пунктів порозуміння Австрії з СССР, на які не могли б погодитися західні союзники. Австрійська делеґація виїжджає до Москви на запрошення міністра закордонних справ Вячеслава М. Молотова з дня 24 березня. Молотов заявив, що він хоче порушити такі два пункти в цих переговорах: 1. Справу незалежности Австрії і унеможливлення її об'єднання з Німеччиною. 2. Молотов хоче почути заяву австрійського уряду, що Австрія не приступить до жадного військового союзу, і що не дозволить на те, щоб на її території будували військові бази чужі держави.

● **Минулого року** Нюйоркська Католицька Архидієцезія зібрала на добродійні цілі 2,544,259 долярів. Цю жертву склали 560,000 вірних. Цього року плянують зібрати 2,717,000 долярів.

ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР СЛАВИТЬ ЧЕРЧИЛА, ЯК ВЕЛИКОГО МУЖА

Вашингтон. — Президент Айзенгавер заявив, що керівники вільного світу напевно будуть засягати поради у Черчила незалежно від того, що він перестав бути прем'єром. У цій опінії підтримали президента ЗДА однаково республіканські, як демократичні політики в ЗДА. Також віцепрезидент Ніксон і державний секретар Дж. Ф. Доллес склали офіційні заяви з приводу зміни на становищі прем'єра в Англії, славлячи одностайно Черчила, як великого мужа в історії світу та зокрема, як нотoрійного і найвірнішого союзника і приятеля З'єдинених Держав. Президент Айзенгавер, у незвичній до цього часу формі склав заяву про свою приязнь і пошану у відношенні до Черчила і переслав йому свої персональні бажання — в телевізійній передачі, з тією думкою (коментують американські часописи), щоб Черчил міг оглядати і чути ту сцену, яка відбувалася у Вашингтоні. „Ми знаємо, заявив Д. Д. Айзенгавер, що ти ніколи не відмовиш нам помогти своїми прикметами духа, коли ми звернемось до тебе за поміччю, як ми всі зобов'язані робити це. Багато щастя у Твому стані спочинку..." Крім цього президент Айзенгавер вислав Винстонові Черчилеві приватного листа, що не буде оприлюднений. — Державний секретар Доллес ствердив, що політика приязні між Англією і Америкою, яку вів Черчил, так глибоко закорінилась по обох сторонах океану, що можна з довір'ям дивитися в майбутнє — Віцепрезидент Ніксон висловив надію, що перехід Черчила з державного в приватне життя „не означає ще кінця його славних заслуг для громадянства". Відвага рішення, мудрість і досвід — це, на думку віцепрезидента Р. Ніксона — були найбільші прикмети В. Черчила, як державного діяча.

В СВІТІ

● **Формоза** мала знову американського гостя — військового секретаря Роберта Стівенса. У довгих розмовах з націонал-китайськими військовиками, включно з Чіянг Кай-шеком, Стівенс знайомився з положенням у Формозькій протоці. В часописах появилась світлина, як Стівенс придивляється стрілянню з важкого скорострілу під час вправ у південній частині острова.

● **Пол Робсон,** американсько-ніґерський співак, відомий симпатик Совєтського Союзу, удостоївся того, що його іменем названо головну вулицю в якомусь новому радгоспі на „цілинних землях". ТАСС, повідомляючи про це і прославлюючи Робсона, не назвав ближче місцевости, де цей радгосп знаходиться.

● **Англія** запротестувала проти тону і змісту передач державної радіовисильні в Атенах: вони, мовляв, підбурюють грецьке населення англійської колонії Кипру до протианглійських виступів. До одного англійського дому на Кипрі знову вкинув хтось крізь вікно бомбу, яка, на щастя, не спричинила жерть в людях.

● **Маршал Климентій Ворошилов,** ніби-президент СССР, був у Будапешті на урочистому святкуванні 10-х роковин звільнення Мадярщини від нацистської окупації. У промові з тієї нагоди він заявив, що Паризький договір, підписаний і ратифікований „під брутальним натиском американського монополістичного капіталізму", збільшив воєнну небезпеку у світі.

● **У Франції** комуністи зазнали поразки у додаткових парляментських виборах у Бретонії, північній частині краю, і Баскії біля Піренеїв, на півдні Франції. І тут і там відсоток комуністичних голосів, в порівнянні з вислідами виборів 1951 року, значно впав. Тому, що ці два французькі департаменти далеко один від одного віддалені, вважають, що комуністи в цілій Франції втратили на повазі.

● **До Індії** прибув новий американський амбасадор, Джан Шерман Купер, колишній республіканський сенатор із стейту Кентакі. Він заявив, що привіз від президента Айзенгавера привітання індійському народові.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАДІЇ І ДІЙСНІСТЬ

Для українців, як і для багатьох людей східньо-европейського походження, не тільки американська офіціяльна політика у відношенні до Совстського Союзу, але й публічна опінія в цій справі виглядає іноді дивно або й наївно. Відомо, що після другої світової війни американці всіляко заохочували втікачів із Совстського Союзу вертатися „на родіну", рекомендуючи їм „скинути" Сталіна, якщо вони його не хочуть. Правда, від того часу багато дечого змінилось, за свою наївність в Тегерані, Ялті чи Потсдамі американці дорого заплатили і ще платять, але, здається, що й сьогодні не вся ця воєнна і повоєнна наука пішла до американської голови, хоч саме американці показали себе дуже здібними учнями історії — „учительки життя". І коли їм ця совєтська наука тільки з трудом і повільно пробивається в голову, то це не так вина американців, як божевільний характер цієї науки. Американці — нормальні люди, вони думають нормальними, людськими категоріями і, цілком природньо, намагаються нормально оцінювати Совєти. Тим часом, оцінка совєтської системи та вовстського поступування належить не так до історії, як радше до кримінології та психіятрії. Ще сьогодні спробуйте не одному з пересічних американців говорити про штучний голод на Україні, який коштував нашому народові мільйони жертв і приводив навіть до випадків канібальства, то він, якщо не скаже, то щонайменше подумає собі: „ю ар крейзі". І правильно, тільки не той божевільний, хто це оповідає, а той, хто цей голод зорганізував.

Таке цілком відмінне наставлення і характер американської та совєтської систем і категорій думання не можуть не становити поважної перешкоди у правильній оцінці американцями совєтської політики та в правильній американській політиці відносно Москви. Американська політика, як і американська опінія в совєтських справах, хоч тепер щораз більше бере під увагу тверді й грізні факти, все ж таки не може позбутись і надій. Американці, зокрема ті, що відповідають за політику країни, без сумніву, зглибили величину совєтської загрози, але вони, можна б сказати, проти надії, сподіваються, що ану ж курс історії заверне з теперішнього божевільного напрямку і події таки розвиватимуться відповідно до нормальних законів історії та нормальної логіки.

Цими „сподіваннями проти надії" сповнені промови державних мужів, і ними просякнені газетні коментарі. Яскравим прикладом цього може бути редакційна стаття в „Ню Йорк Таймсі" з 4-го квітня про те, як „виглядають справи з Москви". Міркування редакції цілком логічні: Теперішній „найрівніший між рівними" в Кремлі, Нікіта Хрущов, мусить здавати собі справу, що атомова війна принесла б загладу не тільки „капіталістам", як це він висловлює у своїх публічних запевненнях, але, при теперішній оборонній силі Заходу, зокрема Америки, означала б у першу чергу загладу самої „родіни". Це — одне. Друге — Хрущов, хоч „найрівніший між рівними", здає собі справу, що одного дня він теж може помандрувати слідами Маленкова в „інспекційну подорож", чи й навіть „под стєнку". А далі — думає „Ню Йорк Таймс" — „внутрішні труднощі", жахливо низький життєвий рівень та безвиглядність населення, неспроможність усьому тому зарадити в теперішньому порядку чи безпорядку речей, все те мусить теж „муляти" мозки головачів у Кремлі. В результаті таких надій, американський коментатор приходить до висновку, що „московські володарі не є сьогодні щасливі люди", що „вони знають, що для рятування своєї влади вони в майбутньому мусять поступати краще, ніж поступали досі", що вони мають перед собою величезні проблеми, і при цьому не є жадні велетні, а тільки звичайні смертні, та ще й у „безвихідному положенні".

Міркування цілком нормальні і логічні, але — в західній системі мислення. Американець на становищі „найрівнішого між рівними" в Кремлі цілком певно так думав би. Але чи так думають ті, що в Кремлі сидять? Подібних „безвихідних ситуацій" для кремлівських володарів було вже багато більше, але з них вони, щонайменше досі завжди виходили дослівно по трупах своїх власних громадян. У Кремлі вже не раз котились голови і „найрівніших між рівними", але це не тільки не змінювало поступування їх наслідників, але, навпаки, заохочувало до того ж самого. Вже цілу генерацію тримається большевизм при владі, всупереч нормальній логіці нормальних людей, а тверді і грізні факти не дають жадної заохоти й до теперішніх американських „сподівань проти надій". Ми нічого так не бажали б, як помилитись у цій оцінці.

НАДМІР УСЛУЖЛИВОСТИ

Надмірна услужливість, або ж, навпаки, гороїження — це людські хиби, відомі скрізь, в усіх народів, і було б невірно й несправедливо добачати в них українську притаманність. Проте, дуже неприємно і для загальної справи шкідливо, коли ці хиби вдачі проявляються занадто часто в поведінці українців на неукраїнському терені, чи у відношенні до неукраїнців. З напливом маси нових імігрантів тому п'ять років можна було зауважити це явище: новоприбулі, діставшись на працю до фабрик, аж надто часто виявляли у відношенні до своїх „форманів" та „босів" або надмірну й принизливу услужливість, або надмірну гордовитість, що переходила в гороїження. Це стосувалося головно інтелігентів, які не почували себе вільними у незвичному оточенні й при незвичній праці. З-правила одно і друге зустрічається з неґативною реакцією: особливо американці, надзвичайно вільні в поведінці, дуже не люблять манер, що межують з лизунством або з зухвальством. Вирівняність поведінки, яка походила б з почуття самопошани, але й розуміння послуху та дисципліни у відношенні до зверхників, без найменших познак підлесливости і ароґанції, — це та золота середина, яка єдино рекомендована, доцільна й конечна в стосунках між робітниками й працедавцями, особливо, коли цим робітником є людина, яка стала жертвою війни, мусіла покинути рідний край, утратила все, що мала, і почала тут творити собі нову екзистенцію. Зрештою, ця тема, в застосуванні до фізичних робітників, стала вже майже неактуальною, бо наші люди, пізнавши відносини в ЗДА, фабричну атмосферу й американську психіку, здебільша позбулися свого первісного фальшивого підходу.

Зате ця тема все ще, на жаль, актуальна, коли йде про співпрацю українців з американськими чинниками в ділянці політики й культури. Маємо на увазі конкретно поведінку в американських установах зайнятих там українських сил, або використовування фондів з американських джерел. І тут і там час від часу трапляється, що деякі українські співробітники, або деякі українські культурники виявляють зовсім непотрібно таку смиренність і таку 105%-ву льояльність, яка шкодить справі, а коли й допомагає одиницям, то теж мабуть не довго, бо виробляє їм обосічну опінію. Найгірше, що український загал дуже часто оскаржує американську установу й американських зверхників за нібн антиукраїнську, чи тенденційно русофільську лінію, тоді, як самі українці, що працюють на таких становищах, дуже часто не використовують усіх своїх можливостей і не проявляють цивільної відваги, щоб вказувати на речі, незгідні з дійсним американським державним і українським національним інтересом, та впливати на те, щоб їх змінено Здебільша це буває наслідком особистої заляканости і безпідставного остраху наразити собі зверхника чи зверхників і втратити посаду. Здебільша одиниці, які йдуть свідомо по лінії найменшого опору, самі зводять себе до ролі виключно технічних виконавців вказівок згори, переставши бути співробітниками й інтелектуалами з власною думкою і відвагою ту думку сказати, де можна і треба. Стаючи ж лише слухняними службовиками, іноколи такі громадяни переборщують у відгадуванні, що сподобається, а що може викликати невдоволення американських працедавців чи жертводавців, і так „невтралізують" свої радіоавдиції, наукові статті чи наукові видання, що в них затрачується користь для самої Америки, не кажучи вже про Україну.

Іноколи чуємо, що не треба, мовляв, на кожному кроці підкреслювати своє антибольшевицьке й антимосковське, чи антипольське (у пункті оборони Львова) становище, бо воно шкодить особливо науці, коли вона починає пахнути пропаґандою. Українська культура, мовляв, здобуває на тому, коли творяться суто культурні цінноці, позбавлені пропаґандивно-політичного характеру, ба навіть вивіски „Україна", зате мають високу наукову, літературну чи мистецьку вартість, а про їх українство свідчить або мова написання або прізвище автора й фірма видавництва. Безумовно, у такому твердженні є частинка правди. Але не позбавлена всієї правди й інша теза, що українські наукові установи й видавництва дуже бідні на власні фонди, і тому треба використовувати добувані для них американські фонди для видавання в першу чергу таких речей, українства яких не треба розшифровувати через посередні прикмети твору й установи. Не можна теж, здається, відмовити рації твердженню, що видання, фінансовані американськими грішми, так би мовити „хемічно випрані" з української національно-політичної інтенції й особливо „невтральні" у відношенні до української визвольної проблематики, не приносять великої користи українській справі на американському терені. Очевидно, смішно було б приймати комуністичну, чи фашистську догму, згідно з якою навіть підручники математики й фізики треба підтягати під „партійну лінію", — і в усіх ділянках, з яких появляються українські твори, мусить видніти Україна. У відповідь чуємо контраргумент, що існує стільки суто наукових тем із прерізних ділянок знання, ще невикористаних і тісно зв'язаних з Україною та навіть її політичними аспіраціями, що непотрібно сягати до „невтральної" і „хемічно випраної" тематики, саме в теперішньому часі великого історичного змагу.

Ці завваги роблені на підставі розмов із різними американськими діячами, подекуди тими ж зверхниками, і жертводавцями. Вони дуже часто підкреслюють, що від самих українців залежить вплести в американців краще зрозуміння української проблематики з погляду інтересів ЗДА й усього вільного світу. Самі американці зазначають, що вони не ставлять політичних клявзуль при уділюванні субвенцій, а даючи їх для докладніше означеної цілі — не входять у зміст і дух даних публікацій. Самі американці признають, що не все діється добре в американській політиці у відношенні до Сходу Европи, що в тій політиці діють ще давні пересуди й давні вкорінені погляди, що співпраця з американцями — це значить власне співпраця, а не підпорядкованість, що українці мають повну можливість доказувати українську правду позитивним і діловим ставленням справи, опертим на наукові (історичні, економічні, соціяльні) дані і що американці виключають тільки лайку, неповажну полеміку та з'їдливий тон. Самі американці, врешті, дуже часто підкреслюють, що українці повинні боротися за кращі, на їх думку, радіоавдиції, кращий, об'єктивніший та справедливіший зміст і тон статтей у збірниках, видаваних за американські гроші, і що взагалі боротьба — це те святе право, що його ніколи американці не хочуть відібрати українцям, даючи їм посаду, чи субвенцію. Але виконати таку відповідальну місію можуть тільки ті українські одиниці, які завжди, в усяких обставинах і на кожному становищі почувають себе психічно незалежними. І цього має право вимагати українське громадянство, не генералізуючи, зрештою, своїх закидів, і не стосуючи їх до всіх без вийнятку інтелектуалів та діячів, пов'язаних так чи інакше з американськими установами, не відмовляючи людям доброї волі та не поклоняючись засаді, що треба тільки всіх і вся гудити, а нікого й ніщо хвалити.

У ЛИПКОМУ ПАВУТИННІ

Як сповіщає Американський Комітет для визволення від большевизму, телеграфічна агенція Східньої Німеччини цими днями опублікувала відозву в імені групи совєтських громадян про створення „Комітету Допомоги ДіПі", які бажають повернутися „на родіну". На чолі цього Комітету стоїть якийсь генерал-майор Міхайлов, а завдання собі він ставить такі: „Сприяти розвиткові патріотичного руху серед переміщених осіб за поворот до Совєтського Союзу", і „відкривати злісну наклепницьку антисовєтську пропаґанду, що намагається переконати ДіПі, начебто на них у Совєтському Союзі чекає кара". Автори цієї відозви заявляють: „Ми хочемо розкрити очі нашим землякам і показати їм, що всі ці антисовєтські вигадки фабрикують реакційні американські кола та лідери різних еміґраційних організацій. Ми хочемо показати, що й на Заході є рух за поворот ДіПі на батьківщину, про що свідчать імена деяких осіб, які підписали цю відозву".

Одною з осіб, підпис якої стоїть під цим закликом, є давній еміґрант і соціяліст Осип Крутій, що минулого року при таємничих обставинах виїхав був з Мюнхену до Східнього Берліну, а потім опинився в Києві, звідки звертався через пресу й радіо до української еміґрації, запрошуючи наслідувати його приклад.

Про те, що совєтська політична поліція останнім часом звертає чимраз більшу увагу на різнонаціональні еміґрації, — свідчить ряд фактів. Таємниче убивство в Мюнхені азербайджанського політичного діяча; замахи, шантаж і провокації супроти поодиноких еміґрантів; „добровільні зголошення" деяких „ДіПі" в Австрії, Англії і Бельгії (а правдоподібно відкликання деяких розконспірованих чи вже вислужених шпигунів), — все це насторожує і змушує загострювати пильність супроти широко заплянованої МҐБ акції, що, без сумніву, має на меті деморалізувати зорґанізовану політичну еміґрацію.

Віднедавна застивізувала в цьому напрямі свою роботу також радіовисильня в Києві, яка знову, повторюючи практику минулих років, звертається персонально до деяких бувших совєтських громадян у Західній Европі із „листами від рідних", писаними під диктат чекістів. У цих листах заяложеними пропаґандивними фразами закликається адресатів „не вірити брехням імперіялістичних паліїв війни" і вертатися додому, під опіку МҐБ, в колгоспно-радгоспний „добробут".

Останньою новиною, що свідчить, як далеко запускає МҐБ свою аґентуру в тіло, зокрема російської еміґрації, є викриття англійською поліцією в Гамбурзі (Німеччина) совєтського шпигуна і провокатора, бувшого майора Василія Денісова, що довший час стояв на чолі російського Об'єднання Повоєнних Еміґрантів. Василія Денісова, як повідомляє преса, заарештовано в моменті, коли він вертався до Гамбурґу із Східньої Німеччини, і при цьому в його валізі під фальшивим дном знайдено велику суму грошей.

Хто такий Денісов і що являє собою очолювана ним організація?

Об'єднання Повоєнних Еміґрантів у Гамбурзі і т. зв. ЦОПЕ (Центральне Об'єднання Повоєнних Еміґрантів) у Мюнхені — дві рідні сестри. Обидві ці організації комплектуються переважно з бувших старшин совєтської армії. Як прибудівки, вони цілком підпорядковані НТС — Національно-Трудовому Союзові „солідаристів", відомому ще з-перед останньої війни, як прогітлерівська, фашистська організація, що від перших років свого існування пересякла большевицькою аґентурою. Внутрішнім станом НТС і його сумнівного характеру „ідеологічними тенденціями" затурбувалась останнім часом навіть білоросійська преса, особливо, коли НТС радо почав приймати до себе на відповідальні становища утікачів-чекістів, беріївських поплічників.

ЦОПЕ в Мюнхені і ОПЕ в Гамбурзі крикливо рекламують себе, як найбільш активні російські політичні групи, що ведуть, мовляв, найдіяльнішу протикомуністичну роботу в совєтських військових окупаційних частинах у Східній Німеччині, маючи там розгалужену сітку підпільних осередків. ЦОПЕ видає в Мюнхені місячник „Свободу" і має найширші зв'язки з усіма російськими еміґраційними партіями.

А проте, в цьому самому ЦОПЕ викрито в 1953 році совєтського шпигуна Мюллера-Хоружого, який в школі НТС підготовляв і висилав на Схід протикомуністичних диверсантів, а потім повідомляв про них МҐБ, яке їх з місця заарештовувало і потім знищувало.

Про бувшого голову ОПЕ, Василія Денісова в білоросійській пресі читаємо, що перекинувся він на Захід з совєтської зони в 1949 році. Має 50-55 років і походить з Сибіру. До комуністичної партії належав з перших років існування совєтської влади. Перед останньою війною був головою колгоспу, а в армії під час війни дослужився до ранґи майора. На Захід „утік" з жінкою німкенею і малим сином.

Отже, протикомуністична організація повоєнних еміґрантів — ОПЕ — на свого голову не спромоглася знайти з-поміж усього свого членства нікого іншого, як бувшого голову колгоспу і комуніста з великим партійним стажем.

Як інформують далі, Василій Денісов вступив також до Національно-Трудового Союзу, а з титулу голови ОПЕ нав'язав контакти з російськими політичними діячами і був неодмінним членом конференцій „солідаристів". В Ольденбурґу, в Німеччині, де він мешкав на приватній кватирі, Денісов став активним членом місцевої церковної парафії, де нав'язував зв'язки з найправішими російськими групами.

Нюйоркська Ліґа Боротьби за визволення (А. Керенського), шукаючи підтримки серед нових і найновіших еміґрантів з СССР, зверталася до Денісова, щоб перетягнути його до себе, і на нарадах у Вісбадені, в Німеччині, він належав до делеґації Ліґи. Від цієї ж Ліґи він діставав фінансову допомогу.

Чи викличе арештування Василія Денісова, голови ОПЕ і „солідариста", кризу в тих організаціях, до яких він належав — невідомо. Невідомо також, скільки ще денісових в цих організаціях залишилося невикритих. Припускаємо, що кризи не ви-

(Закінчення на ст. 3-ій)

ЖИТТЯ — ЯК КАЗКА

(Ювілей Андерсена)

У квітні цього року увага культурного світу звернена на маленьку европейську країну — Данію. 150 років тому в цій країні, в містечку Оденсее, народився Ганс Християн Андерсен, знаний автор казок. Його казки — улюблене читання дітей не тільки в Европі, але навіть у таких далеких від Данії країнах, як Японія. Чарівний світ, що його розкриває дітям данський письменник, зворушує юного читача й в далеких, неподібних побутом до Европи, країнах.

Його оповідання про королівен, про пташок, про пригоди ляльок зворушують і дорослих простотою талановитої розповіді, безпосередністю почувань та шляхетністю світосприймання.

Чар Андерсена — в щирості його творчости. Його життя було незвичне, він не віддав його іншим, побічним справам, а спрямував на дійсне покликання — мистецьку творчість. Для цього синові бідного шевця треба було перебороти безлад життя у малому місті малого півострова і піти у страшний чужий світ великого міста. Далося це не легко, тому і його автобіографічний твір („Мій правдивий життєпис") займає становище, рівнорядне з творами подібного жанру таких авторів, як Гете, Толстой, Адамс чи Руссо.

Це — найдовша його казка, яку замало читають, хоч вона приводить до того самого висновку, що і його казки для дітей, а саме, що „існує люблячий Бог, який спрямовує усе на добро".

Цього року Оденсее живе під знаком свого великого сина Андерсена. Сотні тисяч відвідувачів оглядають музей його імени, хату, де в одній кімнаті тулилася родина шевця, та іграшки, що ними бавився малий Ганс. Мапи Данії, пляни міста Оденсее, світлини, твори Андерсена в різних мовах виставлені цього місяця по книгозбірнях і музеях усього світу.

Щось подібне з долею нашого Шевченка, — відважної, запальної, талановитої і працьовитої дитини, — є в життєвому шляху данського хлопця.

Народився він 2 квітня 1805 року. Кімната, де жила уся родина, була завалена знаряддям праці батька. Мати мала маленький городець у... скрині на даху дому. Але батько любив дитину й робив гарні дерев'яні ляльки (подібні забавки й тепер виробляють і експортують з Данії). До них Ганс сам шив убрання, і тому артисти його лялькового театру могли грати в кожній ролі. Театр любив він нестямно. При всіх нестатках батько знаходив можливість брати його до правдивого театру. Можна уявити глибину переживань хлопця в правдивому театрі, якщо він, не маючи змоги бувати часто на виставах, з театральних програмок відтворював у своїй уяві зміст і змушував своїх артистів-ляльок грати уявні твори на сцені свого домашнього маленькому театрику, що його теж змайстрував добрий батько.

Батько помер, коли синові було всього 11 років. Тому, що Ганс гарно вбирав свої ляльки, старші вирішили, що з нього вийде добрий кравець. Це була б нормальна життєва доля хлопця у спокійному Оденсее. Але хлопець мріяв про „найбільше у світі місто" — столицю Копенгаґен, про його театри, про можливість прославитися, — як поет, співак чи танцюрист. Бо чи не розповідали про здійснення бажань казки його родинного міста, чи ж не показували в театрі інше життя?

Останні обійми мами і бабці, смішно малі гроші в кишені — і він опинився в столиці. Він шукав артистичної кар'єри, але ті, до кого він звертався, думали, що він — божевільний. Його перші дні перебування в Копенгаґені, коли гроші витрачав на театр, а сам голодував, видаються фантастичним оповіданням. Але надприродня здібність нав'язувати знайомства його врятувала, і дві особи — відомий тоді композитор та директор королівського театру — заопікувалися дивним юнаком, давши йому змогу вчитися та писати трагедії.

Перша його книга вийшла у світ, коли йому було всього 17 років. Славу принесла пізніша книга (1829 р.) „Мандрівка пішки". Король допомагав йому, і Андерсен подорожував по Европі. Здійснювались мрії його життя, втілені в мандри героїв його казок.

В середині 1830-х років, коли він вернувся в Копенгаґен, його слава, як письменника, була вже дуже міцна. Тоді ж вийшла і перша книга його казок, хоч йому радили не писати більше казок, бо до цього він „не має здібностей".

Продовжував мандрувати й писати, переконаний, що його покликання це — поезія, драматурґія і повість (а не творчість для дітей). Життя його йшло рівно й щасливо. Виходили одна за одною його книги (серед них — цікава подорожня „В Еспанії"), що здобували йому багато щирих приятелів та велику популярність. Довідався про успіх англомовного видання своїх творів в Америці, гостював в Англії у Дікенса, захоплювався творчістю. Так плило це життя до його спокійного кінця у 1875 році.

Вмираючи, Андерсен не припускав, що кілька десятків років по його смерті ніхто у світі не згадуватиме й не читатиме його п'єс і повістей. Його славу ширитимуть казки, що їх він писав з покликання, а „не для людей". А саме казки були виявом неусвідомленого самим автором покликання. Вони безпосередньо пов'язані з переживаннями його дитинства, дія деяких казок відбувається біля його родинного дому і відбиває перекази Оденсее й зворушення лялькового театрика.

Завданням наших молодечих організацій у ювілейні андерсенівські дні було б познайомити своїх членів з найбільшою його казкою, — казкою його життя, про яку він так гарно оповів у „Правдивому життєписі".

Михайло Островерха

НА КРУТОМУ ЗВОРОТІ

З пожовклих сторінок

1939—1940

(2)

По тижневі, з таким самим запитанням, звернувся до мене знайомий гуцул із Яремча, якого син також скривався на верхах. Повторив я йому, але багато обережніше, те саме, що порадив Михайлові Н.

Кілька день після цих розмов, декілька цих відважніших леґінів, з Островським на чолі, подались на Полянницю Поповичівську, там напали на КОП, убили трьох пограничників поляків, забрали собі зброю й амуніцію, лишили картку з написом: „Це за Юрка Галька" і подались у невідомі напрямки. Інші ж сиділи у зворах Явірника до упадку Польщі.

Старенька мати Петра та Павла Г. з Ямного, і сестра, та ще [illegible] Маруся, пасучи корову при шляху Камінь Довбуш-Ямне, спозирала на Явірника й не раз питала мене:

— Не знав, ци й наших он-там, нема?

А в мене, біля віллі, цілу весну в корчах, усю ніч, пересиджували поліційні цуцики і ждали: чи не приходить хто до мене вночі? Обидва мої пси в'їдали, а я ще й цькував їх, і вони люто летіли в кущі.

А місцеві посіпаки: жидвихрест Кібіц, що був оженений із донькою Лелюка, по сусідству з віллею радника Сосенка в Камені Довбуша, далі Верхбіцкі з Ямного і ще ресторатора Гануса з Яремча тинялись по селі, по верхах Гострін та Маковиці і збирали „паньствову" позику. А Кібіц нарікав:

— Такий багач, як Іваницьо, чоловік Явдохи з Каменя Довбуша, то „он дал раптем 20 злотих"!

Хоч двадцять золотих мали свою вартість, бо стільки коштувала одна кімната в нашій віллі на увесь місяць.

На такі слова я нічого не говорив. Іноколи, так собі зауважував:

— Знаєте, що він, крім позички, мусить, такий гуцул, поставити новий пліт і помалювати його на зелено, мусить збудувати новий потребник, хату мусить поправити...

Справді, з позикою приходило ще й інше лихо. Інша група посіпак лазила й валила старі плоти, тераси на дерев'яних стовпах і ті тераси, що зісподу були отворені, порожні; валила старі виходки, старі хати. Тоді завалили хату довголітньому війтові Ямного Климовичеві; він іще спав у хаті, як її над його головою стали валити. Цей війт удавав дуже хитрого, але таким він не був. Був це тип яничара, відданий польській владі; він багато причинився до національної деморалізації села. Він постійно організував „вицєчкі" гуцулів із Ямного до Варшави до Пілсудського, до Мосьціцького, до ген. Ф. Славой-Складковського, якого фельдфебльського характеру портрет постійно висів на стіні у громадському уряді Ямного, на рівні з головою держави. Сам Климович умів тільки підписатись латинкою. Добре пив — він і його жінка. Всією рушійною машиною його був спольщений німець старий Обст, ґмінний секретар. Климович був причиною, що в селі не було читальні „Просвіти", бо... не було площі; але прегарну площу, на краю лісу, недалеко громадського уряду, подарував „від громади" під віллю повітовому виділові в Надвірній.

І так, при „позиці", вплили плоти, хати, а КОП у Делятині гуляв, бив і катував молодь; у неділі чи свята, коли дівчата виходили з церкви, КОП-івці обрізували їм вишивки разом із рукавами в сорочках, рвали їм із голови жовті й сині бинди. Бо всього того вимагала вища польська культура. Нарід воркотів, ховався в собі, мов їжак, і шепотів.

А літо — соняшне, гаряче, стигле — плило небесами, стелилось полями, горами, верхами, шуміло і гралося вітрами та річками, але якось таємно дихало воно.

Домагання Німеччини, промова міністра Бека, міжнародна метушня, — усе це з дня на день, із тижня на тиждень творило атмосферу все важчою, загадочною, непевною.

Якось при кінці червня мав я честь познайомитись особисто з командантом поліції з Яремча Сьлівою, який завсіди, при припадковій на вулиці зустрічі, грізно й суворим оком міряв мене. І ось, прийшов він до мене до віллі, представився і попросив військові „і інне" документи. Я їх подав йому і спитав:

— Дадуть нову військову книжку?

— Може биць!

Моє питання і його відповідь доповнювали себе.

В половині липня, від 12 дня, почали арештувати наших людей у краю. До віллі еливе щоденно приходила поліція і контролювала мельдункову книжку. Я дуже уважав і тримав цю книжку в докладності. А в серпні прийшла друга хвиля арештів.

Врешті, вечором, о 8-ій годині, 23 серпня, подало берлінське радіо, що Німеччина з Московщиною підписали договір ненападу. І з цією хвилиною по всій країні почали снуватись пляни, здогади, припущення, яким краю не було. Безперечно — всі вичували, навіть хто не мав ніякого „нюху", що скоїлось щось велике з підписом того нового клаптика паперу. Бо й для Москви, і для Гітлера був це сущий, нічого, на тривале, не вартий клаптик паперу. Обидва партнери нишком у кулак реготалися, мріючи — як то один одного надув! Це „щось скоїлось" вичувалось у кожному клаптику неба, землі, у закутинах людської душі, у таємнім тремтінні зір і в тій повній тиші молодика. Для нас же, українців, — та ж ясно: вимріяне за двадцять років неповажної, що дратувала наші почування, польської політики супроти нас, бажання: кінець Польщі! За Шевченком ні хто не хотів і подумати: „Польща впала і нас роздавила". Але й бо полякам, — затьмарилось іще більше в їх бідній голові: якась скаженина напала на них, на увесь, все таки — державний нарід! А українці мовчки вже терпіли і ждали хвилини вибуху.

БАСТІОН НАШИХ ТРАДИЦІЙ

Скорше, як ми б цього сподівались, кріз насуплені, безнадійні сірі хмари пробилося сонце життєдайне. Бруньки на деревах ось-ось зазеленіють, пробуджені луки загомонять стокротками і піснею пільних коників. Пухка, запашна рілля далеких нив вкриється паростками багатющих хлібів, а кучеряві верби на межах приберуть стрункі гілки базьками, щоб було чим привітатись на Квітну Неділю.

Та скорше, як ми цього сподівалися б, проминуло десять весн, як виросла стіна далини. Глуха стіна, оповита тривожним плющем сумніву, чи наші надії сповняться ще в час... Журба з тугою обнялися обабіч цієї далини-простору-і, здавалося б, не зуміємо вже радіти тією весняною великодною радістю. Радістю, що одинока кріпить сили на вичерпних далеких мандрах незнаних, радістю з відвічного поновного відродження, яке дає певність, що наші мрії загірні стануть дійсністю. Радістю з відродження, якого — недалекі дзвони великодні і тріюмфальне вікове „Христос Воскрес".

У теперішній монотонній не надто привітній для нас дійсности — перед нами подвійне велике завдання: перетривати, не загубивши свідомости, хто ми та яка наша мета, та не втратити потенційної спроможности до децизії і чину, як настане час. Не легке завдання. Ворог і, здавалося б, навіть обставини сконцентрували свої сили, щоб зламати нашу віру, підмінувати відпорність духа. Тому найближчою вимогою дня є постійне плекання віри у перемогу Правди.

Очевидна справа, що словесні заклики чи дзвінкі деклямації — не вистачать. Треба віднаходити інші шляхи. А між цими шляхами на чільному місці — наші питоменні, традиційні звичаї. Можна б сказати, що сила наших традицій і нашої культури, це бастіон, із-за якого не вдасться зламати нас нікому, якщо ми ці традиції плекатимемо і завжди будемо їх придержуватись.

Щоб не бути голословним — актуальне передвеликоднє питання. Традиційний звичай здоровити наших рідних і знайомих святочними листами. Вагу цього звичаю зрозуміли наші мистці, між ними в першу чергу ЕКО, Гніздовський, Бутович, Славка Сурмач та інші і головно широко-відомий і заслужений мистець, професор М. Анастазієвський. Погляньмо хочби на кілька картин на його великодніх листах. Неперевершений витвір нашого народного мистецтва — майстерна писанка, обвінчана лозою та прегарним народним узором. В далині — неначе писанка село... Скільки почуття односги з братами нашими і предками, що творили цю писанку, і що родились у цім селі. Скільки любови до чудової далекої землі, де, як ніде у світі, приходить знов весна. Нема ж бо другого Дніпра... Або на іншому листі цього ж артиста у дуже вдячнім доборі красок змальований вазоник цвітучої альпейської фіялки, а біля неї на столі кілька писанок та галузка з сережками. Усе обведене дійсно ґустовними рямками стилізованого народного орнаменту. На ще іншому листі — гагілки біля дзвіниці, то знов постать Христа - Спасителя, що для Його престолів трудовита рука української жінки у молитовній набожності вишивки творила.

Чи може бути якийсь сумнів, що звичай посилати такі листи напередодні Великодня до близьких нам людей скріплює нашого духа, наші сили перетривати, і нашу любов до рідного?

Тут і там чуємо слова, що великодні привітання не конечні. Що святочні привітання обов'язують лише в передріздвяний час. Та нам здається, що великодні звичаї зокрема, у час обновлення всього життя, та сам великий Символ Воскресіння, незвичайно важливі для скріплення нашої віри. І що тільки незламна віра наша спасе нас.

Скорше, як ми б цього сподівались. ірт

У ЛИПКОМУ ПАВУТИННІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

кличе, бо в „найбільш діяльних" білоросійських групах такий „пасаж" трапляється не вперше. Натомість інформують, що шпигунові і провокаторові Мюллерові-Хорунжому, засудженому в Мюнхені на 14 років ув'язнення, „за добру поведінку" цю кару зменшено до 5 років. Не виключено, що, відсидівши цей зменшений реченець, він і далі покутуватиме свої чекістські гріхи на високому становищі в НТС-„солідаристів". До речі, там знайде він по виході з в'язниці декого з нових людей, а зокрема Ніколая Хохлова, чекіста з солідним стажем, який приїхав був на Захід, щоб убити голову НТС Околовича, але розкаявся перед самою ж таки своєю жертвою, і тепер належить до Політичної Ради НТС. Направду, в липкому павутинні МГБ борсаються ці російські політичні групи!

Отже, провокаторові Мюллерові-Хорунжому милостивий суд кару його більше як на половину подарував. Доказаний совєтський шпигун може тішитися. А тим часом трос молодих хлопців — Микола Литвин, Роман Ґнипа та Григор Ціпера — українські патріоти і безсумнівні антибольшевики, які вчинили були в 1952 році напад на особу, що з диверсійною ціллю намагалась розламати український протикомуністичний, самостійницький фронт — досі сидять в тюрмі. За цей напад на єдинонеділимського провокатора їх засуджено на сім років ув'язнення, і цей реченець вони мусять відбути хоч би якою доброю поведінкою не відзначались.

Чи справедливо це під кожним оглядом — політичним, правним і загальнолюдським? І чи таке трактування викритих совєтських шпигунів, з одного боку, і згаданих „атентатчиків" — з другого сприяє справі поборювання комунізму в усіх його формах і на кожному місці?

В. С-ко

ВІСТІ З УКРАЇНИ

З КРИМСЬКОЇ ОБЛАСТИ ДО ХЕРСОНСЬКОЇ

Як подає „Рад. Україна" з 5 березня ц. р. президія т. зв. „Верховної Ради Української СССР" своїм указом (!) з 3. березня ц. р. вилучила Стрілківську та Щасливцівську сільські ради Джанкойського району Кримської области і влучила їх до складу Генічеського району Херсонської области.

КИЇВСЬКІ „АЛЬПІНІСТИ" НА ГОВЕРЛІ

„Радянська Україна" в числі 30 з 1955 року подала з Рахова на Закарпатті таке повідомлення:

„Після ретельного тренування збірна команда альпіністів — гірськолижників столиці України 1 лютого вийшли на засніжені полонини і по південно-східньому гребеню піднялась на вершину Говерлі. Серед учасників сходження чотири дівчини: викладач Кисельова і студентки Київського університету Куницька, Курочка, Луцюк.

У зв'язку з погіршанням погоди група з шести чоловік почала спуск, інші вісім чоловік — майстер спорту Овчаров, старший тренер команди Мишура, старші інструктори альпінізму Рожков, Встров, Шовкопляс та інші пішли до другої вершини П'єтросул.".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ґемтремк, Міш.

Комітет „Мати й Дитина" при праці.

Повних чотири роки ніс наш Комітет допомогу залишенцям в Німеччині та Австрії в різному виді. Висилано одежу, харчі, як також гроші, з чого точні звіти своєчасно були подані.

Наш Комітет завсігди мав велике зрозуміння до так болючих справ, докладав всіх старань, щоб бодай частинно, всім тим, хто звертався до нас за допомогою, улегшити горе і при жертвенності людей доброї волі осягнено досить гарний вислід. Великодня збірка 54 р. принесла $56, які вислано на руки голови Об'єднання Українських Жінок в Німеччині п. Олі Павловської з таким призначенням розподілу: $45 на літні табори для дітей в Амберзі, $10.30 призначено на адміністрацію О. У. Ж. в Мюнхені, 70 ц. оплата поштова.

Суму цю зложили такі громадяни: Ірина Тарнавська $5; Теофіля Дужа $3; по $2: Ірина Захарків, Оля Макар, Стефа Легета, Ірина Шербій, Юрків, д-р Тамара Панчак, Зеновія Камінська, Михайло Евеліне, Марія Волощук, Н. Крохмалюк, Пришляк, Гриньків, Оксана Ткачук, Дольницька, Петрунеля Недзвецка, д-р Александер Недзвецький, Марія Цісарик; по $1.50: Мир. Цап, Анна Качмар, Олена Климишин, Дозя Климишин; по $1: Теодозія Стельмах, Олена Малиновська, Віна Рижий, Оксана Савків, Стефан Колісник, Розалія Кіналь, Дуся Варнич і Ірина Іваницька.

Збірку перевели пані: Олена Климишин, Оксана Ткачук, Оля Макар і Теодозія Стельмах. — Неменш болючим для нашого Комітету було положення дітей в Зальцбурзі, Австрія. Ми старалися доказати наше співчуття і християнську любов, щоб з нагоди Різдва Христового допомогти їм бодай один день в році відмітити від чорних днів. — Знайшлися люди зі щирим серцем, що зложили свої датки на ту ціль: СУА Відділ 26, $15; по $2: Михайло Евеліне, Василь Шалайко, А. Яник, Оля Федчишин, М. Ковальчук; по $1.50: Володимира Целюх, д-р Володимир Лисий; Роман Будзяк $1.30; по $1: М. Березюк, К. Кобаса, М. Захарків, Т. Стельмах, Р. Дацко, Є. Марцінів, Марґоліс, М. Тарнавська, М. Ґава, І. Захарків, І. Іваницька, В. Баран, Г. Татарська, К. Колісник, А. Ведзіс, С. Василюк, Олінійчак, А. Бойко, Р. Цебринська, В. Стрілецький, З. Слюсарчук, О. Гищак, Р. Кіналь, М. Малинович, Л. Нахвостач, А. Вовк, С. Тустанівська, Е. Козак, А. Наконечний, А. Мілянич, О. Ворик, І. Панчак, М. Мухній, С. і С. Щуровські, М. Дужий, Нуся Крохмалюк, І. Тарнавська, М. Кравчишин, О. Климишин, Н. Яцків, А. Качмар, Д. Конюх, Патерин, М. Цап, Оля Макар, С. Филипів, С. Дуб, М. Волощук, Галяженко, Подґурська, Дешвей, Середюк, решту дрібними, разом $82.80, що їх вислано через Головний Комітет „Мати й Дитина" в Филаделфії, для дітей в Зальцбурзі на руки голови СУ п. Розалії Вобанич. — Тільки вислали цю суму, як прийшли листи від ОУЖ, журилися чим наділити найбідніші родини в день Різдва Христового, Куфштайн і Амберг, з чого закупити для дітей подарунки на св. Миколая і під ялинку.

Дня 25 листопада 1954 р. в „День Подяки" влаштовано імпрезу під заг. „Зустріч Давнішої і Нової Іміґрації" спільно з такими Товариствами: УККА, Пластова Станиця Дітройту, СУМА ім. П. Орлика, Спортове Товариство „Черник", Оркестра „Трембіта" і Комітет „Мати й Дитина". Імпреза була попереджена концертовою частиною, потім слідувала забава з танцями під звуки оркестри, яка зовсім безінтересовно старалася забавляти гостей. Про буфет подбали пані з комітету. В буфеті крім комітетових, багато праці вложили п. п. Іванцева, Неганів, Волощук, Іваницька і Ірина Захарків. — На частинне закуплення продуктів до буфету причинилися: по $2: Ірина Захарків, Оля Савчук, Дуся Варнич, Мирослава Цап, Дрезден, Оля Михайлович, Н. Крохмалюк, Оксана Ткачук, Марія Цісарук, М. Заревич, Никончук; Марія Березюк $1.50; по $1: А. Стецко, Т. Стельмах, Вечорек, Молочар, М. Воскрес, Скипокевич, О. Климишин, Є. Климишин, М. Бойчук, Є. Будзяк, Е. Бойко, І. Тарнавська, і Луцька. — Збірку перевели: Олена Климишин, Ірина Захарків, Іваницька і Стельмах. — Згадана імпреза пройшла з гарним успіхом, чистий дохід виносив $220.00. які вислано через Головний Комітет „Мати й Дитина" в Филаделфії з таким призначенням: $100 для ОУЖ в Мюнхені, для найбідніших родин, — $7 на їхню адміністрацію, — $6 для проф. п. Гр. Ващенка, — $50 на різдвяні дарунки для дітей в Амберзі, Німеччина. — $50 для дітей в Куфштайні, Австрія. — $5 для хворого п. Івана Шкварка, який вже довгі роки знаходиться в санаторії, $2 оплата поштова.

Так представляється праця нашого комітету за 1954 р. впродовж якого зібрано і вислано $358.50. Правда, невелика то сума, однак маємо вдоволення, що виповнили християнський і національний обов'язок.

Комітет „Мати й Дитина" на 1954 р.:

Теодозія Стельмах, голова; Ірина Іваницька, заступниця; Оля Рогатинська, Оля Макар і Марія Прокопович, члени.

Милвіл, Н. Дж.

Праця нашої громади.

Все національне життя нашої громади в Милвіл скупчується біля Церкви Святих Апостолів Петра і Павла. В січні місяці ц. р. відбувся річний мітинґ нашої громади. За корисну і жертвенну працю уступаючій управі висловлено подяку і переобрано її знову на наступний рік: П. Купер — голова; М. Стельмах — секретар та П. Старжевський — скарбник.

При парафії ми маємо три відділи українських товариств: „Українського Народного Союзу, „Робітн. Союзу" та „Нар. Помочі". Громада наша має Народний Дім. Творча праця наших піонерів, що влаштовували своє життя на цій землі перед 30-ти роками і разом з тим не забували утворювати рідні допомогові товариства, будували Церкви, Народні Доми, та допомагали Рідному Красві, тепер успішно продовжується. Наша молодь, перебираючи надбання старших, зараз інтенсивно працює над перебудовою нашого Нар. Дому. Нормальний розвій нашої громади гальмувався частими змінами парохів. Тепер з приїздом нового пароха о. В. Коваленка, наша громада зростає на членах. Розпочалось регулярне навчання в Рідній Школі. Хочеться вірити, що хоч надолужимо втрачене. В січні ц. р. ми дуже урочисто відсвяткували роковини Самостійности та Соборности України, з вивішенням Національного Прапору зовні, про що була прихильна згадка в місцевій англомовній пресі. В першу неділю Великого Посту в нас був показаний фільм про життя і муки Ісуса Христа. З лютого ц. р. розпочалися наші сталі, щонедільні радіопрограми, котрі пересилаються через Милвіл радіостанцію кожної неділі о 4 год. пополудні. Фаховий провід радіопрограми спочиває в руках о. пароха, а для допомоги вибрано радіоуправу з молоді, другого покоління.

13 березня відбулась у нас Шевченківська Академія, яку попередила спеціяльна радіопрограма, що в ній взяли участь: Хор нашої Церкви під керуванням п. В. Романкова та учні Рідної Школи. Святочна Академія складалася з таких точок: Амер. гимн у виконанні хору, вступне слово о. В. Коваленка, Заповіт. Наймешна наша парафіянка, 4-річна Галя Кудин, продеклямувала „Два Сонечка", Федір Онищук „Золоті слова Тараса Шевченка". Хор дуже добре проспівав „Поклін Тарасові", Живий образ витворила п-і П. Глосницька. Святочну промову виголосив п. В. Витошинський. Далі з деклямаціями виступали учні Рідної Школи: Галина і Микола Сторожуки, Звинеслава Цапар, Михайло Самійленко. Теді Ковальський по англійськи продеклямував „Думи мої". Жіноче тріо: п. п. Приступенко, К. Гордон та Д. Найда дуже мило проспівали „Така її доля". Наприкінці хор проспівав: „Прийшли до тебе, Батьку", „Мій Рідний Краю" та „Далека Ти". Солістами були: пані О. Приступенко, пані М. Мурована та п. Дм. Романюк і п. Ів. Найда. На народні цілі зібрано $65. Національним Гимном Академію закінчено. Тепер ми готуємось до відзначення чергових релігійно - національних дат та до наступного Конґресу УКК.

М. Гандзюк.

Повідомляємо, що ціна оголошення величини 1 інча через 1 колонку виносить $1.40. Проситься належитість (відповідно до величини оголошення) пересилати разом з текстом.
Адміністрація „Свободи".

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

НОВІ ВТІКАЧІ З УКРАЇНИ В ГАМБУРҐУ

Гамбурґ (Німеччина). — Німецька газета „Гамбурґер Анцайґер" подала вістку, що до Гамбурґу прибула літаком із Західнього Берліну родина українських втікачів, яким пощастило після всяких пригод продертися через Польщу і Східню Німеччину до Берліну. Згадані втікачі — це подружжя українських селян з восьмирічною дитиною. Подорожні, що їхали цим літаком з Берліну (англійці, скандинавці, французи та інші), дізнавшись про переживання цих українських втікачів, зібрали між собою для них зараз же 400 німецьких марок.

ЗБОРИ СОЮЗУ ВІЛЬНОЇ ПРЕСИ В МЮНХЕНІ

Мюнхен. — Журналісти еміґранти із 14 різних національностей, що перебувають на території Західньої Німеччини й інших країн Зах. Европи, згуртовані в Союзі Вільної Преси, заснованому 9 років тому. Дня 5 березня ц. р. вони відбули свої загальні збори, якими проводив видавець - редактор українського часопису „Вісті" д-р Любомир Ортинський. Після звітів уступаючої управи на зборах обрано нову управу Союзу, до якої ввійшли, як голова д-р Золтан Макра (маляр), як генеральний секретар-ред. Геннадій Которович (українець) як заступники голови — Вальтер Банайтіс (литовець), Георгій Носв (болгарин) і Владімір Пекельський (чех). До контрольної комісії обрано між іншими теж українця — Ілька Поповича, видавця часопису „Вільне Слово".

СМЕРТЬ ЛЕТУНА — УКРАЇНЦЯ

Едмонтон. — Між трьома летунами, що згинули в летунській катастрофі, був навіґатор і резервовий член 418 сквадрону, Іван Кутинь, канадієць українського роду, з Едмонтону. Військовий бомбовик, який був примушений приземлитися, розбився в околиці Едмонтону, 25 миль на полудневий захід. Катастрофа сталася в суботу, 22 січня, на замерзлій поверхні ріки Саскачеван. В літаку-бомбовику було 3 членів залоги, які згинули на місці.

Д-Р АРНОЛЬД МАРҐОЛІН В ТОРОНТІ

Торонто. — Філія Української Робітничої Організації влаштувала дня 20. березня ц. р. доповідь д-ра Арнольда Марґоліна п. н. „Прогнози про майбутнє Совєтської імперії і поневолених нею народів". Д-р Марґолін, колишній товариш міністра закордонних справ в уряді Української Народної Республіки, автор відомої книжки „Україна і політика Антанти", говорив на тему майбутнього теперішньої імперіялістичної Росії, реферуючи погляди різних московських істориків, зокрема думки російського історика Георгія Федотова, який у своїй праці „Росія і Захід" передсказує кінець великих імперіялістичних держав, передусім імперіялістичної Росії, на руїнах якої повстануть нові національні держави, що між ними першою буде Україна. Після доповіді відбулася дискусія. Два дні свого перебування в Торонті д-р Марґолін використав на розмови з видатними жидівськими політичними діячами, щоб переконати їх в конечності зближення з українцями та в слушності української визвольної справи.

ПЕРША УКРАЇНСЬКА КЕРАМІЧНА МАЙСТЕРНЯ В КАНАДІ

Роман Коваль, мистець-маляр і різьбар, відкрив у Вінніпеґу першу українську керамічну майстерню, що виробляє українську мистецьку кераміку — чутри, дзбанки, вази, свічники та інші оздобні ручно мальовані речі.

ДВІ НОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ В СКЛАДІ КУК

Вінніпеґ. — Президіяльна Рада Комітету Українців Канади прийняла востаннє в склад Комітету дві нові українські організації: Союз Українського Студентства Канади (СУСК), заснований на першому конґресі студентів Канади в грудні 1953 році, й Українсько - Канадійське Товариство Прихильників Визвольної Боротьби України (УКТ), засноване в травні 1953. До Комітету належить тепер 20 крайових організацій та установ і три крайові об'єднання — жінок, молоді та студентів.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ
Святочних побажань в „Свободі"

Адміністрація „Свободи" повідомляє, що йдучи на зустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного великоднього числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Ціна оголошення залишається така сама, як і в попередніх роках: 2 доляри за 5 рядків, та більше, відповідно до величини оголошення, а саме: 1 цаль через одну шпальту $2.00, 1 цаль через 2 шпальти $3.50, 2 цалі через 2 шпальти $6.00, 3 цалі через 2 шпальти $10.00, 4 цалі через 2 шпальти $15.00, 5 цалів через 2 шпальти $18.00, 6 цалів через 2 шпальти $22.00. Треба сподіватися, що загал нашого громадянства використає цю нагоду, щоби передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям і знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „Свободи" та відповідний зміст збільшеного святочного числа надають таким побажанням окремої вартости і значення. Зголошення святочних побажань, разом з грошевою оплатою, можна надсилати найпізніше до 11-го квітня ц. р.

XTO цікавиться історією організації і бойових дій Українських Збройних Сил в 1917-1921 роках, вже може набути ілюстроване багатьма оригінальними світлинами видання

Україна у війні за державність
ОЛЕКСАНДРА УДОВИЧЕНКА
Генерального Штабу Генерал-Поручника.
Видана на гарному папері, книжка розміру чвірки має 180 стор. і коштує лише $4.00.
Замовлення з належитістю слати до:
"SVOBODA", P. O. Box 346. Jersey City 3, N. J.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ДІТРОЙТ, МІШ. — Б-во св. о. Николая Відд. 175 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. квітня, о год. 1-ій попол., в У. Н. Домі, 4655 Мартин вул. Проситься членів прибути, є багато важних справ до вирішення. Пригадується довгуючим членам вирівняти свої залеглості, щоб оминути суспенду. З огляду на те, що третя неділя припадає на український Великдень, збори відбудуться о тиждень скоріше. — С. Пелих, пр.; Б. Верещинський, кас.; І. В. Іванчук, фін. секр.; П. Павлик, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Збори Т-ва „Дністра" Відд. 361 відбудуться в суботу, 9-го квітня, о год. 8-ій веч., у власній домівці при 119 Евеню А, І. поверх. У програмі: квартальний звіт з діяльности і фінансів, опікунів хворих, кореспонденція, статутові й бенефітові справи, актуалії. Присутність членів обов'язкова. Перед зборами приймається вплату членських внесків. — І. Галичин, предс.; П. Кучма, фін. секр.; В. Вишиваний, кас.; В. Барагура, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Б-во св. Володимира Відд. 130, повідомляє, що квартальні збори відбудуться в суботу, 9-го квітня, о год. 8-ій веч., в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів при 33 Іст 7 вул. В програмі зборів: звіт уряду, контрольної комісії, вибір балевого комітету, вибір делеґатів на шостий З'їзд УКК і біжучі справи. Перед зборами можна вплатити член. вкладки. Проситься членів чисельно прибути на означений час. — І. Малець, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Т-ва „Єдність" Відд. 163, відбудуться в неділю, 10. квітня, в Домі Горожан, 847 North Franklin St., о 1-ій под. попол. Проситься всіх членів бути на означений час. — М. Лешак, предс.; С. Филик, рек. секр. І. Потучко, фін. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Б-ва св. ап. Петра і Павла Відд. 102 відбудуться в неділю, 10-го квітня зараз по співаній Сл. Божій, в церковній залі 2280 W. 7th. — М. Декан, пр.; С. Косик, кас.; М. Бобечко, скр.

ПОНҐСТАВН, О. — Б-во св. І. Хрестителя Відд. 230 повідомляє своїх членів, що місячні збори які припадають на неділю, дня 10-го квітня є відложені на суботу, 16-го квітня з причини Воскресення Христового, отож збори відбудуться о год. 7-ій вечором, в своїй залі 914 Френклін. Просимо всіх членів прийти на означений час, маємо багато справ до вирішення. Ваша присутність конечна. — І. Павловський, секр.

ЮТІКА, Н. Й. — Управа Відд. 484 ім. Т. Шевченка, повідомляє своїх членів, що чергові місячні збори відбудуться в суботу, 9. квітня, о год. 7-ій веч., в приміщенні церковної залі при 1108 Стейт Ст. Порядок зборів: квартальний звіт Управи, вибір 2-ох делеґатів на 6-ий Конґрес УККА, внески і запити, плачення належних і залеглих членських премій до УНСоюзу. Проситься всіх членів явитися неодмінно в означеному часі. — В. Запаранюк, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Мир", Відд. 324, повідомляє своїх членів, що звичайні місячні збори членів відбудуться в суботу, 9-го квітня, о год. 8-ій веч. Просимо прибути і вирівняти залеглі вкладки. — А. Горохівський, пр.; Н. Бурак, кас.; І. Струк, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — С-во Рож. Пресв. Богородиці. Відд. 36, повідомляє своїх членкинь, що збори відбудуться в неділю, 10-го квітня, о год. 5-ій попол., в церковній залі під ч. 305 Гудсон Еве. Просимо всіх прийти численно, бо є важні справи до полагодження, які не були вирішені на останніх зборах. Е. Герула, пред.; М. Шворц, кас.; С. Гунька, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Т-во ім. М. Грушевського, Відд. 219, повідомляє своїх членів що місячні збори відбудуться в суботу, 9-го квітня, о год. 7:30 веч., в церковній залі, 675 South 19th St. Просимо усіх членів явитися на зборах, бо маємо важні справи до полагодження. — Управа.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Любов" Відд. 45 повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 10-го квітня. Проситься всіх членів прийти, на сих зборах буде обговорена і вирішена справа участи в Конґресі УККА. Проситься також, щоб довжники прийшли та вирівняли свої задовження. — М. Дубас, предс.; А. Гарасим, кас.; М. Сеник, секр.

ТРОЙ, Н. Й. — Б-во св. Николая Відд. 191, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10-го квітня, зараз по Сл. Божій, о год. 12. вполудне в українській залі ч. 391 при 2-ій вул. Проситься всіх членів прийти на збори та вирівняти свої залеглості до відділу. — В. Колодій, секр.

ВЕСТБУРИ, Н. Й. — Квартальні збори Т-ва ім. Т. Шевченка Відд. 267 відбудуться в суботу, 9-го квітня, о год. 8-ій веч. Кожний член обов'язаний явитися на цих зборах. Буде Фін. звіт за три місяці і багато справ до полагодження. Член, що не явиться буде підлягати карі, приписаній статутом. — К. Дідух, секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Т-во Над Збруча Відд. 280 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10-го квітня, о 2-гій год. попол., в Укр. Гор. Клюбі, 608 Вест Лакавана Ев. Пригадується членам, щоб старалися платити свої вкладки начас. — О. Запоточний, Р. Рубльовський.

ВСЯЧИНА

ЧИСЛО ЧУЖИНЦІВ У ФРАНЦІЇ ЗМЕНШУЄТЬСЯ

Під сучасну пору перебуває у Франції 1,451,800 чужоземців, які мають право постійного перебування в цій країні. В порівнянні з 1946 роком це число на багато зменшилося, бо тоді жило у Франції 1,671,000 чужоземців.

КНИЖКА, ЩО НЕ ГОРИТЬ

З Інверґарді в Шотляндії повідомляють, що там згоріла 6,000-томова бібліотека в одному із гідро-електричних таборів. З усіх 6,000 томів збереглася тільки одна книжка. Її заголовок: „Теорія горячі".

РОЗВІД ЗА 15 ЦЕНТІВ

Згідно з даними американського Національного Географічного Товариства, найбільшою свободою втішаються жінки племени Бербер в горах Атлясу в Марокко (Північна Африка). Розвід з небажаним собі чоловіком може там жінка одержати за 15 центів. Деякі з жінок племени мали вже і по двадцять чоловіків.

ЗРІСТ ПРОДУКЦІЇ УРАНУ В КАНАДІ

К. С. — Канада є тепер другим з черги найбільшим світовим продуцентом урану; тільки бельгійське Конґо продукує більше того цінного металю.

Важливіших знахідок урану довершено недавно на території Альґома, між Судбурами і Салт Ст. Марі в Півн. Онтаріо. Перед тим більшість канадійського урану походила з копалень на побережжі Великого Ведмежого Озера на Північно-Західніх Територіях. Альґомські зложжя знаходяться значно ближче засобів транспорту: залізнича лінія СПР проходить у віддалі рушничного стрілу від копалень. Для порівняння слід згадати, що згідно з повідомленням Комісії для Атомової Енерґії в ЗДА засоби уранової руди в Америці будуть вичерпані в 1962 р. Знахідки урану, що їх довершено за останніх кілька років у Кольорадо й інших західніх стейтах, виявилися дуже малі в порівнянні з канадійськими урановими зложжями. А саме у 1962 р. — як це впевнено твердять канадійські авторитетні чинники. Канада перевищить бельгійське Конґо в продукції урану. Тепер кінцева перерібка канадійської уранової руди проводиться на терені ЗДА.

Посмертна Згадка

ЕВДОКІЯ ДМИТРІВ, членка Т-ва Запорозька Січ Відд. 342 УНСоюзу в Картерет, Н. Дж., померла 19-го березня 1955 р., проживши 61 р. До УНСоюзу вступила в 1918 року, полишила в смутку мужа Михаїла, доньку Марію і сина Николу і 3 внуки. Похорон відбувся 21-го березня з погрб. заведення до української церкви св. Димитрія при участі Родини, Членів Т-ва і Знайомих, а відтак на цвинтар Cloverleaf Memorial Park, Woodbridge, N. J. — В. Їй П.!
І. Маркович, секр.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 16-мільйонового майна УНСоюзу.

ТАРЗАН, ч. 3443. Злорадність.

TARZAN'S ANALYSIS WAS CORRECT! FOR AS HE SEARCHED THE FOREST HIS QUARRY WAS BUT A FEW MILES AWAY-IN VAKUBI'S VILLAGE!

"THEM NATIVES ARE SCARED OFF FOR GOOD NOW," GRINNED ONE OF THE MEN TRIUMPHANTLY. "LASHER, YOU'RE A GENIUS-OUR SECRET IS SAVED-WE'LL BE RICH!"

"SIMPLE JUNGLE LOGIC TO PIT THE APES AGAINST THE NATIVES," SAID LASHER TO THE OTHER MAN, PIKE. "THE GENIUS CAME IN THE WAY I DID IT!"

"LET'S GET BACK TO CAMP AND CELEBRATE," SAID PIKE. BUT THESE TWO EVIL CHARACTERS FAILED TO RECKON WITH THE LORD OF THE JUNGLE.

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Тарзанова аналіза була вірна! Бо коли він перешукував ліс, його здобич була віддалена від села Вакубі тільки на кілька миль!

— Ці тубильці добре тепер настрашені, — тріюмфально посміхнувся один із людей. — Лешере, ви геній — наш секрет врятований — ми будемо багаті!

— Проста логіка джунґлів підбурити мавпи проти тубильців, — сказав Лешер до іншої людини. — Геній з'явився таким способом, як це я зробив!

— Вертаймось до табору і відзначуймо! — сказав Пайк. Але ці два злі характери не зуміли розрахуватися з королем джунґлів.